

Jutro

Dinko Šimunović

Prvog dana mjeseca srpnja one godine u bogatog posjednika Iviše Zagorca, slavilo se krštenje prvog sina. Bilo je to u krasnom selu Jablanici pokraj Cetine, gdje je ohladica i usred ljeta. S nekoliko prijatelja bio sam i ja pozvan na tu slavu i toga dana sjećacu se dugo, a možda zauvijek: on je donio znatan preokret u mom životu i otada osjećam zadovoljstvo samim sobom pa uživam zdravlje i sreću.

Poslije rane i obilate večere prošetamo se vrtom, a zatim se domaćini sprema na počinak. Svjetovali nas da i mi legnemo, ali, nas petorica, sve mladi varoški ljudi, zaželimo nastaviti veselje te ispiti još koju čašicu. Gostoljubivi i sretni roditelji nijesu htjeli odbiti našu želju: zapovjede svome «momku» da nas poslužuje te donosi iz podruma sve što zaželimo, od onoga što ima. Pristojni vinogradi i više Zagorca bili su na glasu a po tome vino i rakija u njegovu dubokom podrumu.

Nastavimo, bez domaćina, piti u istoj sobi gdje smo večerali i poslije kartanja zametnemo razgovor o politici, koji varošani uz čašu vina najvole.

Pred nama, oko velike petrolejske svijeće, gomilale se prazne i pune boce, a mi zažareni, u samim gaćama i košulji, upadali jedan drugome u riječ, strastveno udišući dimove iz cigareta. Kasnije poželimo i nešto zagristi samo da bolje pijemo; a «momak» našega domaćina i time nas posluži, sve onako klonuo od umora i drijema.

Pušenje stvaralo žeđu, a vino želju za duhanom, pa smo tako nastavljali sve dok jedan od nas zaželi da nam se pribavi i one Ivišine mirisne »prepečenice«, koja tako brzo prelazi u krv, da je sažiže. Nastavimo piti rakiju i domalo nismo bili svjesni je li dan ili noć, pa istom onda, kad nam se počelo sve jače u: glavi vrtjeti, pa kad nas je spopala štucavica od pušenja i pića, oteturamo u svoje krevete. I dotada sam pušio i pio, ali još nikada toliko.

*

Rano ujutro probudio me neuredni klopot srca i jarko svjetlo, što mi je u oči sipalo. Najprije ugledam zgužvanu i povraćanjem onečišćenu prteninu moga kreveta, pa osjetim gađenje i užas. Kod mene ne bijaše nikoga, niti se je išta u kući čulo, pa sam se pobojavao i sama sebe. Činilo mi se da to nijesam ja, već neko drugi, i ponovno oćutih da sastojim od dva bića, kao i u svome djetinjstvu: jedno je pravo ja, a drugo moje tijelo, što me k zemlji priteže.

Kad sam se obukao i po sobi zakoračio, osjetim da se tlo podamnom diže i spušta, a klopot srca i šum u glavi nijesu htjeli prestati. Želio sam da mi kogod pomogne, no i to, da ne susretnem nikoga.

Potražim zrcalo da se vidim, no u sobi ga nije bilo, a na staklu prozora ugledam neko podbuhlo, zelenkasto lice i razroke, udubljene oči. Većma ustrašen, počnem se tiho, ali brzim koracima šuljati, da što prije izađem na svježiji uzduh.

Prolazeći kroz sobu gdje smo večerali i pijančevali, ugledam prazne boce, prljavi stolnjak posut pepelom izgorenih cigareta, oglodane košćice i velike mrlje od masti i vina... Brzo pohitim kraj toga stola pred kuću, a onda vijugavom stazicom dolje k rijeci, gdje je još sve bilo u debeloj sjeni brijega.

Tamo sjednem među debelo korijenje stare vrbe, više mjesta gdje je neka seljančica prala i zagledam se u vodu, što je preda mnom lazila. Pogledao sam i u polje te u daleka brda pod kojima se kućice bijele. Nastojao sam i ne maknuti se, da me ona peračica ne bi vidjela. Stidio sam se i nje, jer mi se činilo da sam kaljav i nedostojan bistre čeljadi, te svježine i mirisa onog lijepog jutra. Blago i nježno svjetlo sipaše s plavetnog neba, a ogranci vrba blistali kapljama rose. Ptičice poskakivale i cvrkutale tiho, a sniježne guske plovile nećujno u modroj vodi, kao da ne bi htjele prekidati onaj svečani mir,

koji se širio po zemlji. Kroz usta i grlo, ispaljene rakijom i dimom cigareta, požudno sam upijao mirisni uzduh, što je sa istoka, ujedno sa svijetlom, strujio k meni.

Sve to rumeniji otsjev sunca na brdu i vjetrić što je tresao s lišća bistre kapi, natjecali se ko će ljepše ukrasiti ono jutro i razveseliti sve one, što su uranili da ga vide. Neka dobrota i bezgranična ljubav razlijevala se po zemlji i tiho prodirala u moje srce, ali nisam znao odakle to milje dolazi, niti sam se obveselio.

U duši mi kiptjelo kajanje i ganuće, jer mi ispaljeno grlo, klonula uda i smušene misli, napominjale strašnu i sramotnu noć, te sve više ćutio sam se nedostojan onoga milinja i dobrote.

Peračica ustane i poče vješati prteninu na užu, što već bijaše rastegnuto među vrbama. Bijaše to vrlo mlada no visoka i vitka djevojčica u bijeloj košulji, modrome haljetku i sa srebrnim đerdanom oko vrata. Nije me opazila te pjevuckaše, pa kako bi tankim rukama, vješajući rublje mahala, zveckaše joj srebro pod grlom.

Nagnem se ne bih li razabrao što pjevucka, no jedino čuo sam da spominje »vezenu maramu« i »bistro jezero«. No malo kasnije jeknulo je u polju snažno momačko grlo:

*Koj Udbinu jutros ostavio,
na Gaštici rosu otrunio?*

Momče hvatalo po livadi konja i časkom zamukne, no kad je zajašilo, oču se i druga njegova pjesma:
*Davor Ano, neobrana grano,
neobrana i neozobana ...*

Od toga jasnog zvuka u tišini postajem još tužniji, a uz osjećaje kajanja i stida vezala se mržnja prama drugovima svojim: oni su učinili da sam postao nedostojan prave ljubavi..

Već je cijela krajina plamtjela od silnog žara kad sam ugledao prijatelje, koji su me tražili. Bili su kao i ja zelenkasti u licu i s modrim podočnjacima, šutljivi i namrgođeni, a meni se oko srca i više steglo. Još uvijek treptala mi pred očima vitka peračica s đerdanom, a u ušima zujila mi pjesma kršnog momka u polju i zato sam u tijelu i duši ćutio neobičnu tjeskobu.

Pobjegnem od njih kao što bih, samo da sam mogao, pobjegao i od onoga lijepoga ljetnoga jutra pred kojim sam se sramio. Od stida nisam se ni domaćinima javio ni zahvalio na gostoprimstvu, što sam ga tako ružno zablatio. Proklinjao sam ono jutro puno gorčine, no sada ga blagosivam. Ono me je izliječilo, jer otada niti pijem niti pušim: više se ne stidim pred bistrom vodom ni svježim uzduhom, pred zvonkom pjesmom momačkom i djevojačkom ni pred jutarnjim svijetlom, što bliska na kapima rose. Dičim se bistrinom svoje duše i zdravljem tijela, a u srcu mi trepti postojana radost.